

JAARVERSLAG 2024

 **HET
NEDERLANDS
TEGEL
MUSEUM**

INHOUD

WOORD VOORAF	5
MISSIE, KERNTAAK EN VISIE	7
Missie en Kerntaak	7
Visie	7
CODES	9
Governance code cultuur	9
Diversiteit & Inclusie	9
Fair Practice Code	9
ORGANISATIE	10
PUBLIEK EN PRESENTATIE	13
Tentoonstellingen	13
Vriendenexposities en kleinere presentaties	15
Educatie schoolgroepen	16
Publieksactiviteiten	16
Bezoekers	17
Communicatie en marketing	17
COLLECTIE EN BEHEER	21
Schenken	21
Samenstelling van de collectie	25
Deelcollecties	25
Herkomst en eigendom	25
Cultuurhistorische waarde	26
Registratie en documentatie	26
Bruiklenen	27
Onderzoek en publicaties	27
HUISVESTING	29
BHV	31

RISICOMANAGEMENT	33
SAMENVATTING JAARREKENING	37
RELATIES	39
STICHTING VRIENDEN NEDERLANDS TEGELMUSEUM	41
BIJLAGEN	43
Bijlage 1: Governance Code Cultuur	43
Bijlage 2: Code Diversiteit & Inclusie	46
Bijlage 3: Fair Practice Code	47

Foto: Tonny Pijper

WOORD VOORAF

In 2024 was huisvesting het centrale thema voor het Tegelmuseum. Na 25 jaar zoeken naar een betere locatie leek een passende huisvesting binnen handbereik. Helaas werd aan het pand dat we op het oog hadden geen museale bestemming toegekend; de zoektocht gaat daarmee onverminderd door, het museum is het waard goed gehuisvest te zijn! In de afgelopen tijd zijn er expliciete plannen voor haar toekomst opgesteld, een belangrijk onderdeel van de plannen is het vinden van een passende huisvesting! In september is het bestuur in een extra vergadering bijeengekomen om te bespreken welk toekomstscenario gevolgd moet worden voor een goede overlevingskans van het Nederlands Tegelmuseum. Het enthousiasme dat we met elkaar delen, en met alle hulp die we daarbij hopen te krijgen, zal dat uiteindelijk leiden tot een nieuwe locatie. Om dat te realiseren, is een lange lijst van taken geïdentificeerd. Er is dus werk aan de winkel. Dat is een uitdaging die we graag aangaan.

Financieel sloten we het jaar negatief af. De financiële positie van het museum is en blijft zeer wankel. Het aantrekken van extra middelen voor betere bezoekerscijfers is de komende jaren prioriteit. We verwachten dankzij de steun van onze vrienden, vrijwilligers en subsidiënten de bezoekersaantallen weer op het oude niveau te brengen.

Museaal was het een prachtig jaar met mooie tentoonstellingen en belangrijke nieuwe aanwinsten. Als altijd genereren we daarmee veel free publicity. Onze social media-medewerkster weet bijna dagelijks een nieuwe tegel onder de aandacht te brengen van een groeiende groep volgers. De RI&E werd vernieuwd en een bedrijfshulpverlenings(BHV)-team werd opgeleid. Ook dat zijn noodzakelijke bouwstenen in de organisatie.

We kijken dus terug op een bewogen en energiek jaar.

Het bestuur bedankt staf, medewerkers, vrijwilligers, Vrienden van het Museum, subsidiënten en alle andere partijen die betrokken zijn bij het museum voor hun bijdrage aan dit mooie jaar 2024.

31 maart 2025

Diederik von Meyenfeldt
Voorzitter bestuur

Foto: Kim Kok

MISSIE, KERNTAAK EN VISIE

Missie en Kerntaak

Het Nederlands Tegelmuseum toont als enige museum in Nederland de ontwikkeling van de Nederlandse tegel van de zestiende eeuw tot nu. Onze missie is de grote cultuurhistorische waarde van antieke tegels, tegeltableaus en in toenemende mate ook moderne keramiek aantrekkelijk zichtbaar te maken voor jong en oud.

Onze kerntaak is om de grote cultuurhistorische waarde van de tegelcollecties, tegeltableaus en moderne keramiek op een aantrekkelijke manier te tonen.

Visie

Het Nederlands Tegelmuseum deelt passie voor tegels aan de hand van een groot en actueel verhaal over kleine tegels in een veranderende wereld. We doen dat met aansprekende presentaties, verhalen en programma's, gebaseerd op onze unieke collectie, kennis en informatie. We willen mensen inspireren met bijzonder Nederlands (cultureel) erfgoed en de betekenis daarvan voor mensen door de eeuwen heen.

Dat willen wij doen in een duurzaam gebouw op een nieuwe locatie.

Collectiefoto: Nederlands Tegelmuseum

CODES

Governance code cultuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de Code.

- Het bestuur en de directeur passen de Governance Code Cultuur toe en maken dit kenbaar in het jaarverslag, de jaarrekening en op de website. Bijlage 1.
- De toepassing van de principes van deze code sluit aan bij doelstelling, aard en omvang van het museum. Soms wordt afgeweken van een praktijkaanbeveling. Aard en omvang van de organisatie of aanwezige kennis en ervaring leveren hiervoor de motieven.

Diversiteit & Inclusie

- De reflectie op inclusiviteit en diversiteit en het handelen dienaangaande is beschreven in de reactie van het NTM op de Code Diversiteit & Inclusie. Bijlage 2.
- Het NTM implementeert de Code Diversiteit & Inclusie in de eigen organisatie en is bereid met 'het veld' in gesprek te gaan om van andere organisaties te leren.

Fair Practice Code

Het Nederlands Tegelmuseum onderschrijft de Fair Practice Code. Met inachtneming van de onderschreven Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit & Inclusie reageert het museum middels het principe 'pas toe of leg uit' op de aanbevelingen. Deze reflectie vindt u in Bijlage 3

Foto: Tonny Pijper

ORGANISATIE

Het museum kent een bestuur dat als bevoegd gezag fungeert en de werkzaamheden binnen het museum delegeert aan de directeur die bijgestaan wordt door stafleden.

Bestuursleden

		Termijn tot
Voorzitter	mr. Diederik von Meyenfeldt	maart 2029
Secretaris	drs. Pieter J.G. de Ree Msc	november 2025
Penningmeester	Marga van Berkel	februari 2027
Lid	drs. Gerda Brust	maart 2029
	drs. Hester Veltman-Kamp	februari 2027
Adviseur	Lejo Schenk, Voorzitter stichting Vrienden	

Directeur Eric baron Mackay (tot 1 februari 2025)

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar zevenmaal, waarvan twee keer online. Deze vergaderingen werden op één na bijgewoond door de directeur van het museum en de conservator.

Het jaarlijkse overleg van het bestuur met het bestuur van de Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum vond ook dit jaar weer plaats in augustus. Vaste agendapunten in de vergaderingen van het bestuur zijn: huisvesting, exposities en collectie, informatie over staf en medewerkers, en financiën. In dit verslagjaar was naast de huisvesting de zoektocht naar een nieuwe directeur een belangrijk hoofdonderwerp.

Expositiecommissie

Eric Mackay	Voorzitter
Johan Kamermans	
Ger de Ree	
Peter Berben MA	
drs. ir. Frans Klein	
drs. Lamberthe J. de Jong	

Exposities worden voorbereid door de expositiecommissie die periodiek bij elkaar komt. De vergaderdata waren in 2024: 25 januari, 21 maart, 2 mei, 27 juni, 29 augustus, 10 oktober en 11 december. De exposities behandelen diverse thema's waarbij uitgangspunt is objecten uit onze brede collectie te tonen in samenhang met die van de met ons samenwerkende exposanten.

Personeel

Conservator	Dr. Johan A. Kamermans
Financiën en Administratie	Mr. Annette P. Meier-Wierenga
Marketing & communicatie	Mandy Vermeer
Social Media	Romy Hasselaar
Baliemedewerkers	Jelly G. Gribnau-van der Kamp
	Ute Koning

Rondleiders

Peter Berben, Peter Frie en Ute Koning

Vrijwilligers

Dina de Bondt, Marjo Beumer-Bronkhorst, Dirk van Bruggen,
Jan Clifford, Coby Dijkhorst, Ria Dijkstra, Peter Frie,
Peter Hammink, Tineke Koger-van de Handel, Els van Lier,
Tineke van Lith, Ton van der Meijden, Bert Schrage,
Theo Stolker, Christine Zweers

Alle vrijwilligers hebben een eigen taak binnen het museum. De taken die worden uitgevoerd zijn onder meer het verzorgen van rondleidingen, het organiseren van wisseltentoonstellingen, assistentie bij het registreren van de museumcollectie, het verzorgen en het onderhouden van het gebouw en de tuin, het verzorgen van de voorzieningen in de koffiekamer, het assisteren bij de administratie en de communicatie en in- en verkoop voor de museumwinkel.

Medewerkersdag

De medewerkersdag had dit jaar als bestemming Arnhem. We kregen een rondleiding door de historische kelders, onder meer door onze vrijwilliger Peter Frie, bezochten de gerestaureerde Eusebiuskerk en sloten de dag af met een diner in Otterlo.

Foto: Tonny Pijper

Foto: Kim Kok

PUBIEK EN PRESENTATIE

Tentoonstellingen

Naast de permanente tentoonstellingen organiseert het museum jaarlijks twee wisseltentoonstellingen met daarnaast een aantal kleine presentaties in de vriendenvitrine. In 2024 zijn de volgende tentoonstellingen gerealiseerd:

Hier wordt gewerkt: 10 mei 2024 – 9 maart 2025

Beroepen op tegels. Tegels en tableaus met het thema werken van de 17e eeuw tot heden

Binnen de grote diversiteit in voorstellingen op Delfts blauwe tegels nemen de vele voorstellingen van mensen een intrigerende plaats in. Het zijn de gewone bezigheden van alledag, zoals werken, musiceren, wandelen of alleen maar staan, die het verleden heel dichtbij brengen. Maar we kennen ook grote tegeltableaus, speciaal in opdracht gemaakt, die getuigen van de trots van een ondernemer op zijn bedrijf. En begin twintigste eeuw verschenen in winkels grote, kleurige tableaus die een geïdealiseerd en niet zelden nostalgisch beeld van het vakmanschap geven. Opvallend is dat werkende vrouwen relatief weinig op tegels voorkomen. In een van de centrale vitrines is echter wel een collectie tegels met wasvrouwen bijeengebracht, samen met attributen, zoals strijkijzers en -bouten, uit de zeventiende en achttiende eeuw.

Collectiefoto's: Nederlands Tegelmuseum

Foto: Johan Kamermans

Tegelwerken van Helly Oestreicher

23 november 2024 – 9 maart 2025

Een bescheiden, maar ook heel bijzondere presentatie van het werk van beeldend kunstenaar Helly Oestreicher (Karlový Vary/Karlsbad, 1936) werd getoond. In 2023 schonk zij het museum een selectie van tegelwerken die zij in de afgelopen zestig jaar maakte. Op zaterdagmiddag 23 november was er een informele bijeenkomst waarbij Helly aanwezig was, samen met bestuur, vrijwilligers en de expositie-

commissie van ons museum. Gerda Brust, kunsthistoricus en bestuurslid van het museum, voerde daarbij een interview-gesprek met Helly.

Foto: Johan Kamermans

Molens op tegels

10 mei t/m Open Monumentendag, 14 september

Molens spreken tot de verbeelding. De vele typen windmolens zijn vanaf de zeventiende eeuw een geliefd onderwerp voor de tegelschilders. Dan nog eenvoudig in blauw en met duidelijke wieken.

Daarna zien we vooral de molen in het landschap afgebeeld, soms gecombineerd met meerdere molens, bootjes en streekdracht. In de laatste twee eeuwen zijn de molentegels vaak kleurig en worden er veel reliëf tegels geproduceerd als souvenir.

Directe aanleiding was het 100-jarig bestaan van de vereniging 'De Hollandsche Molen' waarmee het museum samenwerkt.

Ter gelegenheid van de Nationale Molendagen is een fietsroute inclusief het Nederlands Tegelmuseum samengesteld: <https://www.fietsnetwerk.nl/fietsroutes/fietsroute-langs-de-molens-rondom-edel/>

In de Keetmolen en in de Concordiamolen, twee historische molens in Ede, was ook een tegelpresentatie uit ons museum.

Vriendenexposities en kleinere presentaties

Ook dit jaar waren er enkele vitrines beschikbaar waarin enkele begunstigers van de Stichting Vrienden de gelegenheid kregen om hun tegelverzameling aan het publiek te tonen. De inrichting van deze vitrines werd namens de Stichting Vrienden voorbereid en gecoördineerd door Leo van Druten en Frans Klein.

Hans van Lemmen: Engelse 'Delftse' tegels

31 oktober 2023 - 24 maart 2024

Toen Hans van Lemmen in Engeland woonde, heeft hij daar een grote verzameling van allerlei tegels aangelegd, waaronder ook Engelse *delftware* tegels. Vooral in de achttiende eeuw werden er veel tegels in Londen, Liverpool en Bristol gemaakt. Alhoewel er natuurlijk veel overkomsten zijn met Nederlandse tinglazuurtegels zijn er toch ook merkbare verschillen op het gebied van productiemethoden, randen, hoekmotieven en voorstellingen.

Karel Berghuis

26 maart t/m 22 oktober 2024

Museumvriend Berghuis heeft de vriendenvitrine ingericht met vooral zestiende en vroeg zeventiende-eeuwse tegels, en de internationale voorlopers daarvan. Hij begon zijn verzameling met vondsten uit Deventer en de regio.

Foto: Johan Kamermans

Mary Overbeek: Cloisonne-tegels

22 oktober 2024 tot 3 april 2025

Tot april 2025 is de Vriendenvitrine gevuld met een fraaie selectie cloisonné-tegels uit de collectie van Mary Overbeek. Toen ze in 1969 begon te werken in de winkel onder de Munttoren in Amsterdam leerde ze de producten van de Porceleyne Fles kennen. Naast Delftsblauwe borden, kaststellen en vazen maakte die fabriek tot 1977 ook grote series cloisonné-tegels. Mary heeft destijds duizenden van die tegels verkocht aan verzamelaars uit binnen- en buitenland. De serie met dieren op het 12 x 12 cm-formaat vond ze het leukst en die is ze begonnen te verzamelen.

Educatie schoolgroepen

Wij krijgen niet veel schoolgroepen, deels vanwege de grote afstand (er zijn veel rijdende ouders of een bus nodig om met een schoolklas te komen). Het educatieve programma kwam na de coronajaren ook niet snel weer op gang. Twee vrijwilligers, Peter Frie en Ria Dijkstra, hebben zich voorbereid op het rondleiden van schoolgroepen.

Grace Erskine, *artist educator*, benaderde ons met een voorstel voor creatieve en educatieve toevoegingen aan ons aanbod, in de vorm van een cultuursnack, wat begin 2025 gerealiseerd zal worden. **Cultuursnack.nu** biedt leuke, vlotte en laagdrempelige kennismakingen met kunst, cultuur en erfgoed. Een cultuursnack kan op elk moment van de dag worden ingezet op het smartboard of de tablet, ook los van een kunstproject of een gepland museumbezoek. Op deze manier is samen kunst ontdekken niet ingewikkeld, maar makkelijk én leerzaam!

ErfgoedApp: Kindertour

Onze mobiele app Tegelverhalen is afgelopen jaar omgezet naar een nieuw platform, de ErfgoedApp (dankzij subsidiegelden van de provincie/regio FoodValley om voor de regionale musea een mobiele tour te ontwikkelen). Er is nog budget beschikbaar waarmee we een speciale Kindertour willen toevoegen. Hiervoor zijn contacten gelegd met kinderboekenschrijver Marieke Boeijen.

Publieksactiviteiten

Taxatiedagen: 23 maart en 12 oktober

Regelmatig komen bezoekers met tegels of tableaus naar het museum of worden er foto's gestuurd met het verzoek om een beoordeling. De conservator kan veelal datering of herkomst aangeven, evenals andere bijzonderheden, maar musea doen geen taxaties. Om aan de vraag daarnaar te voldoen is begonnen met taxatiedagen.

Foto's: Johan Kamermans

Vele jaren heeft Ger de Ree de taxatiedagen voor ons museum verzorgd.

Het begon in 2008, mede naar aanleiding van de verschijning van het standaardwerk van Jan Pluis over Nederlandse tegels in de twintigste eeuw. Ger maakte er een college van, ook voor de mensen die op hun beurt moesten wachten. Zij zaten in de zaal en konden als publiek toekijken hoe het ene na het andere object ter tafel kwam en besproken werd. Ger nam de bezoekers mee in de geschiedenis van de keramiek aan de hand van wat er meegebracht werd. En dat is altijd een verrassing, er komen namelijk altijd wel enkele tegels en tableaus die je niet zo direct kunt plaatsen. Het is dus altijd een improvisatie, gebaseerd op parate kennis en ervaring.

Bezoekers

In 2024 ontving het museum 6.312 bezoekers. Dit aantal is lager dan begroot en veel lager dan gewenst. Middelen voor meer inspanning in de marketingcommunicatie moeten worden gevonden om de bezoekerscijfers weer boven de 10.000-grens te laten uitstijgen.

Volwassenen	1.701
Kinderen	89
Museumkaart	4.013
Gratis (vrienden/ICOM/Rembrandtkaart)	263
Groepen	190
Speciale acties	56

Communicatie en marketing

Het Tegelmuseum probeert op verschillende manieren in beeld te blijven bij de doelgroep. Onder andere door het versturen van persberichten, bijna dagelijks updates plaatsen op Facebook en Instagram, en door middel van samenwerkingen met bijvoorbeeld MuseumTV en Erfgoed Gelderland.

Statistieken online marketing

Jaar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Websitegebruikers	17.000	16.000	11.835	16.955	18.852	17.617	15.590
Facebook-volgers	1.126	1.100	1.040	960	845	529	
Instagram-volgers	1.148	1.097	979	764	470	209	
YouTube-abonnees	31	29	28	24	20		

Free publicity - Interviews in kranten, cultuurbladen en TV en radio

- Max Kerremans, 'Bescheiden doch groots' in Jaguar Gazette 5, p. 48-51,
- Marco Diepeveen, 'Teveel tegels om te tellen', in Ede Totaal (24 april, p.14-15)
- Deelname aan Fietskunstknoop 50:
Stichting 50PK, die de gelijknamige kunstruimte in Ede beheert, heeft een fietsroute langs zeven culturele instellingen (en drie horecazaken) in de gemeente uitgezet, waarin wij ook zijn opgenomen: <https://50pk.nl/fietskunstknoop/>

- Bezoek van 5 influencers op donderdag 27 juli
- Ede-Marketing heeft in samenwerking met Kröller-Müller Museum 5 bloggers en vloggers uitgenodigd voor een dag kunst en natuur in Otterlo, waarbij eind van de middag ook een bezoek gebracht is aan ons museum. De deelnemers hebben verschillende berichten gedeeld op Instagram.
- Sandra Engels: [Instagram.com/sandraengels73](https://www.instagram.com/sandraengels73)
 John Huizer & Tim de Jongh: [Instagram.com/reishonger](https://www.instagram.com/reishonger)
 Manou Kenna: [Instagram.com/naturescanner](https://www.instagram.com/naturescanner)
 Chris Smallenbroek: [Instagram.com/instawalk_arnhem](https://www.instagram.com/instawalk_arnhem) - [Instagram.com/chrismallenbroek](https://www.instagram.com/chrismallenbroek)
 Merel Wildschut: [Instagram.com/merelwildschut](https://www.instagram.com/merelwildschut)
 Claire Joskin: Kröller-Müller Museum
 Laura van den Biggelaar: Ede-Marketing

naturescanner • Volgen
Otterlo, Gelderland, Netherlands

naturescanner Een dagje genieten van kunst én natuur bij Ede? Manou had samen met @bezoek_ede een inspirerend dagje uit!

Zó zag de dag eruit:

- ♥ Op de fiets door de natuur van het Nationale Park @hogeveluwe. Genieten van de heide, bossen, zandvlaktes en sporen naar wilde dieren onderweg.
- ♥ Bezoek aan het @krollermuseum. Gelegen midden in het Nationale Park de Hoge Veluwe. Wereldberoemd vanwege de indrukwekkende Van Gogh collectie, maar voor natuurliefhebbers is de beeldentuin (meer beeldenbos!) een aanrader en de tijdelijke tentoonstelling 'Door de bomen het bos' die de verhouding tussen mens en natuur aankaart. Nog te zien tot 15 september 2024.
- ♥ Bezoek aan het onbekende @nederlandstegelmuseum met de grootste collectie Nederlandse tegels en tegeltaleaus, van de middeleeuwen tot hedendaagse kunst. Hidden gem!
- ♥ Borrelen bij het gloednieuwe restaurant @etenbijkoe op het terrein van @hoeveboerenbleek, gelegen op het platteland van Otterlo net buiten het nationaal park (let op: enkel geopend van vrijdag t/m zondag & check ook hun moderne groepsaccommodaties).
- ♥ Burgers en drankjes en aansluitend genieten van een goede film bij de bosbios met popcorn bij de @weverlodge.

Al deze hotspots liggen in Otterlo, gemeente Ede. Een fantastisch dagje uit in hartje Nederland, tussen kunst en Veluwe.

Via onze website vind je nog meer tips voor natuur bij Ede en Otterlo. Bezoek de link in bio om niks te missen!

♥ 🔍 📍

krollermuseum en 31 anderen vinden dit leuk
2 uur geleden

😊 Een opmerking toevoegen... Plakken

bezoek_ede
Giulio Cercato • Beautiful

bezoek_ede Deze zomer zoomen we samen met het Kröller-Müller Museum in op de vele mogelijkheden om 'Kunst & natuur' in de gemeente Ede te beleven.

Deze 6 enthousiaste influencers gingen daarom op onze uitnodiging een dag op pad in Otterlo en ontdekten:

- 🌲 De highlights van Het Nationale Park De Hoge Veluwe
- 🏛️ Het Kröller-Müller Museum en de uitgestrekte beeldentuin
- 💙 De veelzijdige collectie tegels in Het Nederlands Tegelmuseum
- 🍷 De nieuwe horecalocatie Eten bij KOE
- 🏡 De 'bosbios' bij de Wever Lodge

#mooiede #otterlo #kunst #natuur #art #naturelovers
#artandnature #krollermullermuseum #hogeveluwe #blogtrip
#instameet

1 w.

Voor jou ▾

chrismallenbroek Heb op en top genoten van de schitterende Edense omgeving en locaties en van jullie natuurlijk!

1 w. 5 vind-ik-leuks Reageren

— Antwoorden weergeven (1)

merelwildschut Was een mega leuke dag!

1 w. 5 vind-ik-leuks Reageren

— Antwoorden weergeven (1)

naturesscanner Wat was het leuk! 🍷 Een dag om nog lang op terug te kijken

krollermullermuseum en 44 anderen vinden dit leuk
7 dagen geleden

Een opmerking toevoegen...

WhatsApp

Foto: Kim Kok

COLLECTIE EN BEHEER

De museumcollectie is dit jaar weer met een aantal bijzondere aanwinsten uitgebreid. Dit gaat vrijwel geheel door schenking en bruikleen, voor aankopen is nauwelijks ruimte.

Schenkingen

Keramist Johnny Rolf (1936) heeft een schenking gedaan van een bijzondere collectie tegels uit onder meer Spanje en het Midden-Oosten, een verzameling die zij opbouwde met haar levensgezel Jan de Rooden (1931-2016).

Daarbij schonk zij ook twee werken die zij zelf maakte, met patronen die geïnspireerd zijn op de geometrische motieven van de islamitische kunst. De zeshoekige tegelplaat was eerder te zien op onze expositie 'Raakvlakken tussen oost en west', in 2021-2022. De andere plaat herinnert aan de geweven tapijten uit Perzië.

Foto's: Tonny Pijper

Uit de nalatenschap van Pieter Lub (1934-2024) hebben zijn erfgenamen enkele stukken van Plateelbakkerij Rozenburg aan het museum geschonken. Pieter Lub was bij leven geen begunstiger van de vriendenstichting, maar kwam hier wel graag op bezoek. Opvallend is een negenhoekige bloemphouder met versneden, rechthoekige tegels die zijn gedecoreerd met een traditioneel Delfts motief. De tegels zijn gesigneerd met het merk van Wolf von Gutenberg, met het jaarteken E (1889).

Op de jaardag van de Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum in Leiden waren vitrines ingericht met enkele bijzondere tegels uit de collectie van Museum De Lakenhal, maar ook met enkele opvallende werken van kunstenaar Harm Kamerlingh Onnes. Twee werken kwamen niet uit de museumcollectie maar waren recent verworven door voorzitter Lejo Schenk, die in zijn toespraak de schenking aan ons museum bekend maakte.

Foto's: Dick Sleiffer

Stichting Behoud en Beheer Keramisch Erfgoed Jac. Bongaerts beheerde de keramische nalatenschap van deze markante en productieve keramist uit Tegelen (1920-1997). In december 2023, bij het 25-jarig bestaan van de stichting, is de collectie aardewerk in eigendom overgedragen aan Keramiekcentrum Tiendschuur in Tegelen. De tegels in de collectie zijn 8 januari 2024 overgedragen aan ons museum. Het gaat hier onder meer om enkele tafels met betegelde tafelbladen die in het woonhuis van Bongaerts stonden.

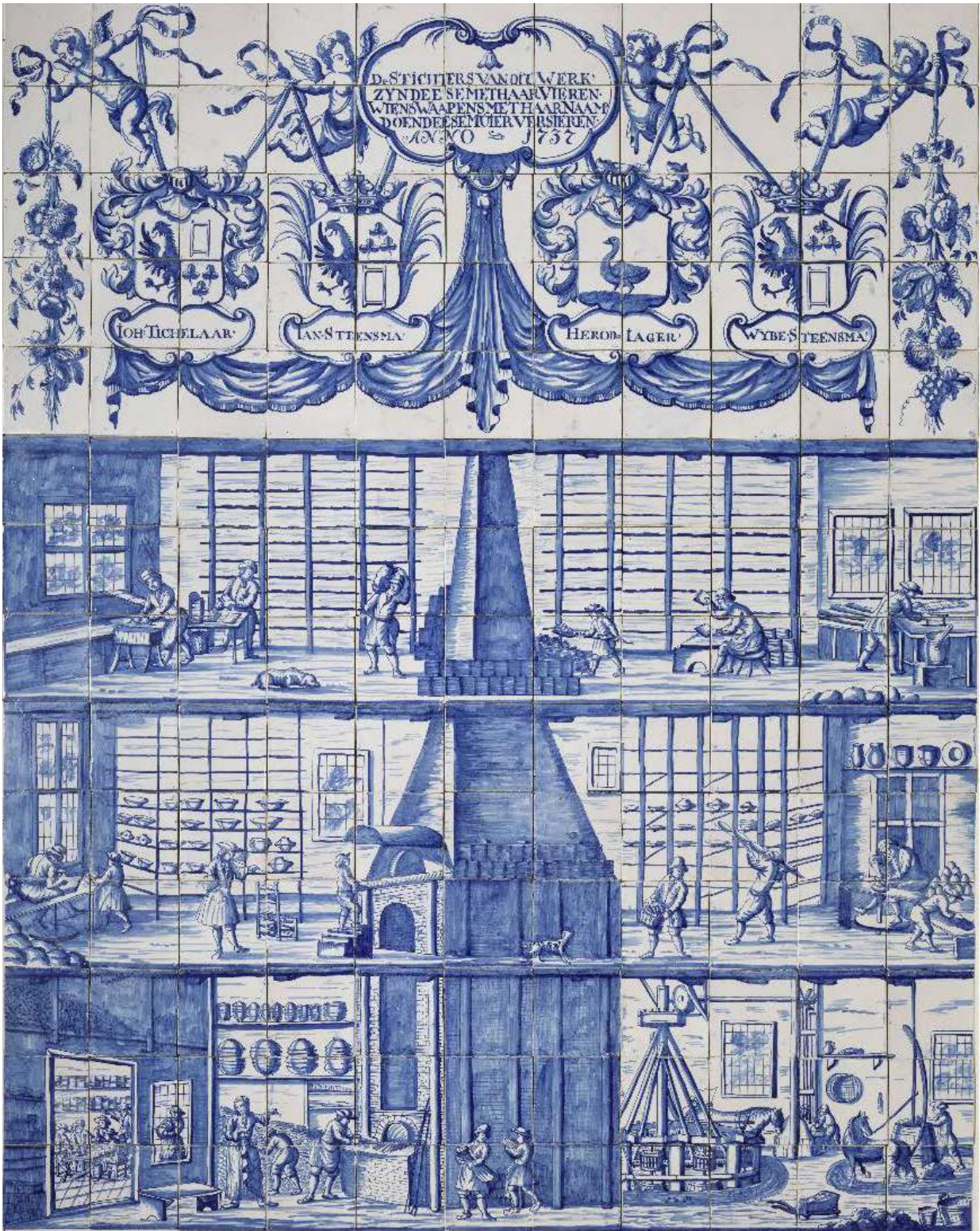
Tijdens de taxatiedag in maart schonk familie Reitsma een pilaster. Het heeft een decor dat bekend is uit Makkum en is zowel uitgevoerd bij Tichelaar als bij Kingma (waar het in de administratie beschreven werd als 'man op de ladder'). Het tableau komt uit een oude boerderij in Ryptsjerk (bouwjaar 1785).

Een familie uit Leiden schonk een tegeltableau dat op de achterkant gesigneerd is door de Tegel en Faience Fabriek Amphora in Oegstgeest, geschilderd door Thomas Coesel (1884-1952). Thomas Coesel, die van 1899 tot 1914 bij Rozenburg in Den Haag gewerkt had, stapte na de sluiting van Rozenburg over naar Amphora, waar hij tot 1927 bleef.

Op de achterkant van de tegels is ook nog de naam Rozenburg te lezen. Het is bekend dat Amphora bij de opheffing van Rozenburg een behoorlijke partij biscuittegels (geperst en gebakken, maar nog niet beschilderd en geglazuurd) uit de voorraden overnam.

Museumvriend Frans Klein schonk een Italiaanse, gedateerde (1850) tegelplaat (35 x 26,5 cm, circa 3 cm dik) met San Lorenzo, de heilige Laurentius. Deze heilige is te herkennen aan het rooster waarmee hij op het vuur gelegd werd, en de palmtak als teken van overwinning op foltering en dood.

Collectiefoto: Rijksmuseum Amsterdam

Daarnaast is er nog een schenking van een reeks 'kapstoktegels' uit het voormalige pensionaat Mariëngaarde bij Aarde-Rixtel uit de jaren 1920-1940. Enkele museumvrienden schonken een partij vroege Rozenburgtegels uit de periode 1885-1890, de jaren dat de fabriek nog geen tegels op industriële schaal kon vervaardigen, en met traditionele blauwe voorstellingen.

Een bijzondere schenking kregen we van onze vriend Solke Pasveer. Het betreft een replica van het beroemde Bolswarder Tegeltaleau, dat tot de tegeltopstukken van het Rijksmuseum Amsterdam behoort. In 1883 is het tableau voor 300 gulden aangekocht door het Rijksmuseum (id.rijksmuseum.nl/200140911). Tegenwoordig is het een veel gebruikte illustratie van de productie van aardewerk en tegels in de achttiende eeuw en geeft het een goed beeld van de tegelproductie in die eeuw. Het originele tableau is rond het midden van de achttiende eeuw gemaakt voor de in 1737 gestichte gleibakkerij van de vier op het tableau genoemde aandeelhouders. De replica bestaat uit 154 tegels die in 2024 zijn gemaakt op tegels van 13 x 13 cm.

Samenstelling van de collectie

De collectie telt per december 2024: 14.104 inventarisnummers vooral bestaande uit wandtegels, tegeltableaus (met een voorstelling die zich over meer tegels uitstrekt, van een begrensde omvang) en tegelvelden (panelen die zijn opgebouwd uit op zichzelf staande tegels, die in alle richtingen eindeloos uitgebreid kunnen worden).

De tabel geeft van de belangrijkste objectgroepen aan hoeveel er op zaal te zien is.

	totaal	percentage op zaal
Tegel	12.301	8
Tegelveld	1.070	21
Tegeltableau	733	21
Totaal	14.104	10

Deelcollecties

De collectie is onder te verdelen in 11 deelcollecties:

	Nummers
Nederlandse niet-industriële tegels	9.479
Nederlandse tableaus van niet-industriële tegels	366
Nederlandse industriële tegels	2.210
Nederlandse tableaus van industriële tegels	366
Nederlandse tegels van keramisten	965
Ontwerpen en modellenboeken	22
Productiemiddelen	181
Buitenlandse niet-industriële tegels	536
Buitenlandse industriële tegels	776
Vloertegels	503
Haardstenen	376

Herkomst en eigendom

De basis voor de collectie is in 1968 gelegd door de omvangrijke privé-verzameling van Feenstra. Daarna is sprake van vele honderden afzonderlijke verwervingsmomenten, door schenking of aankoop, met uiteenlopende voorwaarden. Bij schenkingen wordt bedongen dat het museum de vrijheid heeft er de meest passende bestemming aan te geven.

Cultuurhistorische waarde

Tegelproductie was vele eeuwen een bloeiende industrie in Nederland, en in de loop van de zeventiende eeuw werden tegels op grote schaal geëxporteerd en elders nageemaakt. In de toeristensector is de Delftsblauwe tegel nog altijd een icoon van Nederland, die het als souvenir goed doet.

Foto's: Tonny Pijper

Registratie en documentatie

Er wordt voortdurend naar gestreefd om de aanwinsten in de collectie spoedig na binnenkomst te beschrijven en te documenteren. Het betreft achtereenvolgens het toekennen en aanbrengen van een inventarisnummer, het maken van digitale afbeeldingen, invoering in het registratiesysteem en toekennen en vaststellen van een standplaats.

Eind 2023 was Hans Wijninga een dag in het museum voor collectie fotografie, dat leverde ons in 2024 uiteindelijk 1.312 fotobestanden op. Van de meeste tegels zijn voor- en achterkant gefotografeerd, van tableaus zijn meer detailopnamen. In totaal gaat het om 617 tegels en tableaus.

Door vrijwilliger Bert Schrage zijn deze inmiddels gekoppeld aan de beschrijvingen en toegankelijk gemaakt. In februari 2023 stond de teller op 13.233 treffers op Collectie Gelderland.

Per februari 2024 was dat 13.960 treffers, een toename van 727 treffers.

Het hoogste inventarisnummer is eind 2024: 14.104 (in maart 2025 inmiddels 14.628).

Vrijwilliger Jan Clifford draagt zorg voor de zorgvuldige en verantwoorde nummering van de objecten.

Bruiklenen

Verlenging Bruikleen Helene Kröller-Müller Kamer

De tegelcollectie van Helene Kröller-Müller was per april 2019 voor een termijn van vijf jaar in bruikleen gegeven, een bruikleen dat dit jaar weer met vijf jaar verlengd is. Bij enkele zeventiende-eeuwse tegels hadden we zoutuitbloei geconstateerd, we hebben daarom de hele collectie nog goed doorgenomen, een conditiecontrole met restaurator Susanne Kensche. Drie tegels zijn begin maart uit de expositie gehaald om ze te laten schoonspelen door Kate van Lookeren Campagne. Op 11 juni zijn ze weer teruggeplaatst.

▪ Uitgaande bruiklenen

- Tableau 'pap-etende kinderen', bestaande uit 49 keramische tegels, vervaardigd door de Plaatelbakkerij Delft te Hilversum, ca. 1920-1930
Dit tableau werd gebruikt op een expositie in Cultura Ede, 'Geboeid door ontketening. Koloniaal verleden/Hedendaagse kunst', in een installatie van Annet Muller, met gedichten van Arjan Keene.
- Gekruid. Pittige verhalen over planten, Museum Kasteel Wychen, enkele tegels met tulpen in bruikleen gegeven
- Eenden, Pluimveemuseum Barneveld, een vitrinekast met tegels met eenden uit onze collectie
- Goed Gevormd, Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer', Houten. Presentatie van vloertegels

Foto: Johan Kamermans

Onderzoek en publicaties

De conservator heeft als eindredacteur meegewerkt aan de jaarlijkse publicatie *Tegel* van de Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum. Verder heeft hij zelf over tegels gepubliceerd, lezingen over de Nederlandse tegelcultuur gehouden, studiedagen bezocht en afspraken met collega's en particulieren gemaakt om verschillende niet-toegankelijke collecties te bestuderen.

Voor nummer 52 van het jaarboek *Tegel* schreef hij een artikel over een bijzondere serie tegels die hij onlangs in een gevel in Roermond aantrof, 'de kringloop van het dagelijks leven'.

Foto: Mandy Vermeer

HUISVESTING

Het Nederlands Tegelmuseum bestaat meer dan 65 jaar. De huidige huisvesting kent zijn beperkingen en gebreken. De laatste grote investering in het gebouw, met nieuwe zalen en depot, vond plaats in 1982. Daarna konden nog kleinere verbouwingen in eigen huis gerealiseerd worden, zoals de verbouwing van de dienstwoning van Eikenzoom 10, in gebruik bij de directeur-conservator, tot koffiekamer in 1990. Onderhoud en verduurzaming van het huidige gebouw vragen om grote investeringen. Daarnaast is de locatie in een woonwijk “onzichtbaar” en het gebouw voldoet niet aan de functionele eisen voor een modern museum. De presentatie van het museum is deels verouderd. Collega-musea (ook in de eigen regio) hebben hun concurrentiepositie versterkt met nieuwe, op impactvolle publiekservaringen gerichte, presentaties.

Huisvesting is voor een museum meer dan een randvoorwaarde. Het is ook een billboard en vaak de belangrijkste identiteitsdrager. De huidige huisvesting is dat, maar begint nu tegen ons te werken. We streven naar adequatere huisvesting. Duurzaam en toekomstbestendig.

Het hele jaar door heeft de directeur onvermoeibaar gelobbyd bij de gemeente voor nieuwe huisvesting. In november bleek echter dat een geplande locatie niet zou doorgaan. Het bestuur heeft meerdere scenario's besproken en een actieplan opgesteld voor herhuisvesting. In 2025 zal hier voortvarend aan doorgewerkt worden.

In het verslagjaar zijn noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om lekkages te verhelpen. In meerdere zalen is de oude verlichting vervangen door LED-verlichting en die ruimtes zijn opnieuw geschilderd. Deze vervanging zal ook in 2025 doorlopen. Onze tuin vrijwilliger is bijna dagelijks bezig met het verzorgen van de buitenruimte. Zelfgekweekte snijbloemen uit de museumtuin verfraaien de tafels van de bezoekerskantine.

Grote zorg is de lekkage in de kelder door opstuwend grondwater, een reeds lang bestaand gebrek dat met regelmaat voor overlast zorgt. Noodgrepen zijn toegepast. Wanneer deze onvoldoende werken, moet een alternatief voor het depot worden gezocht.

Foto: Gerda Brust

BHV

Bij het vernieuwd opstellen van de Risico Inventarisatie en Evaluatie kwam het ontbreken van een BHV-organisatie als prioriteit op de actiepuntenlijst naar voren.

De medewerkers en vrijwilligers hebben een online theoriecursus gevolgd en op 18 november 2024 vond een training plaats op locatie, waarbij alle vaardigheden werden getraind. 12 deelnemers hebben het BHV-certificaat behaald en in december is een BHV-noodplan definitief op schrift gesteld. In 2025 gaat de verdere ontwikkeling van de BHV door, met ontruimingsoefeningen en een herhalingscursus.

Foto: Gerda Brust

Foto: Kim Kok

RISICOMANAGEMENT

Het Nederlands Tegelmuseum heeft een inventarisatie gemaakt van risico's die het museum kan lopen. Deze risico's zijn gerangschikt naar twee criteria:

- 1 Hoe waarschijnlijk is het dat een risico op zal treden en/of met welke frequentie treedt een risico op; en
- 2 Wat is de impact voor de organisatie indien het risico daadwerkelijk aan de orde is.

Beide dimensies kennen een laag-middel-hoog indeling. Laag/laag betekent dat het risico zelden voorkomt of/en de kans te verwaarlozen is. Wanneer het optreedt, kunnen de gevolgen eenvoudig verwerkt worden. Hoog/hoog betekent dat het risico regelmatig kan optreden en het voortbestaan van het museum dientengevolge in gevaar is. Vervolgens is onderzocht welke beheersmaatregelen de risico's beperken c.q. acceptabel maken.

Het Nederlands Tegelmuseum kent een 'geen-verrassingen'-beleid, dat zich uit in een conservatieve bedrijfsvoering. Dit is duidelijk zichtbaar in onderstaande risico-inventarisatie.

Onderstaand worden de bestaande beheersmaatregelen voor risico's behandeld.

De beheersmaatregelen hebben tot doel de impact van een optredend risico te minimaliseren zodat het restrisico acceptabel is.

Risico: Schade aan collectie

Bestaande beheersmaatregelen:

- Er zijn algemene voorwaarden opgesteld voor museumbezoekers met betrekking tot het bekijken, niet aanraken en fotograferen van objecten.
- De tentoongestelde voorwerpen en transporten zijn beveiligd op een wijze die rekening houdt met de attractiviteit en kwetsbaarheid van het materiaal.
- Bij bruiklenen worden facility-rapporten bij de bruiklener opgevraagd.
- Transporten van objecten worden uitgevoerd door erkende kunsttransporteurs.
- Incidenten betreffende de collectie worden gemeld bij de erfgoedinspectie (database DICE).

Risico: Verlies/diefstal voorwerp uit collectie

Bestaande beheersmaatregelen:

- Voor de meeste medewerkers wordt een Verklaring Omtrent Gedrag aangevraagd. Er wordt altijd een VOG aangevraagd als medewerkers, inclusief stagiaires en vrijwilligers, met kinderen of met de collectie werken.
- De beveiliging van de voorwerpen en het depot voldoet aan de museale standaarden.

Risico: Ongeval bezoeker

Bestaande beheersmaatregelen:

- De procedures bij evacuatie en ontruiming zijn vastgelegd in een BHV-plan.
- Het maximale aantal bezoekers is vastgelegd in de gebruiksmelding aan de gemeente.

Risico: Onvoldoende liquiditeit

Bestaande beheersmaatregelen:

- Het museum hanteert een liquiditeitsnorm van 1,3. In het afgelopen decennium is het museum niet in de buurt van deze ondergrens gekomen.
- Begrotingsprincipes: Het museum hanteert een kostenbewuste strategie en heeft een 'lean-and-mean'-organisatie die is gebaseerd op de resultaten van realistische inkomsten en uitgaven. De directeur wordt door het bestuur verplicht corrigerend op te treden bij een tegenvallende negatieve prognose met als minimaal doel een niet-negatief bedrijfseconomisch exploitatieresultaat. Kostenbesparing is dan het eerste instrument.
In de jaarbegroting worden geen onzekere inkomsten opgenomen. Hiermee worden op voorhand risico's vermeden.

Risico: Gebouw onbruikbaar

Bestaande beheersmaatregelen:

- Het gebouw is in suboptimale staat van onderhoud. Het bestuur heeft in 2024 drie scenario's opgesteld om te komen tot duurzame huisvesting op een nieuwe locatie.
Er is een deadline van enkele jaren vastgesteld voor de uitvoering van één van deze scenario's.

Risico: De gemeente trekt de subsidie in

Bestaande beheersmaatregelen:

- Het NTM houdt regelmatig contact met de ambtenaren en de wethouder en onderhoudt goede contacten met de politiek.

Foto: Tonny Pijper

Foto: Kim Kok

SAMENVATTING JAARREKENING

Stichting Nederlands Tegelmuseum

Staat van baten en lasten

	2024 Realisatie	2024 Begroting	2023 Realisatie
Baten	177.400	170.500	181.622
Lasten			
Kostprijs van de verkopen	10.873	10.000	14.126
Personeelslasten	43.332	33.000	37.143
Afschrijvingen	2.317	1.500	1.788
Overige bedrijfslasten	130.929	126.000	116.976
	187.451	170.500	170.033
Saldo voor financiële baten en lasten	-10.051	0	11.589
Financiële baten en lasten	1.245	0	404
Exploitatiesaldo	-8.806	0	11.993

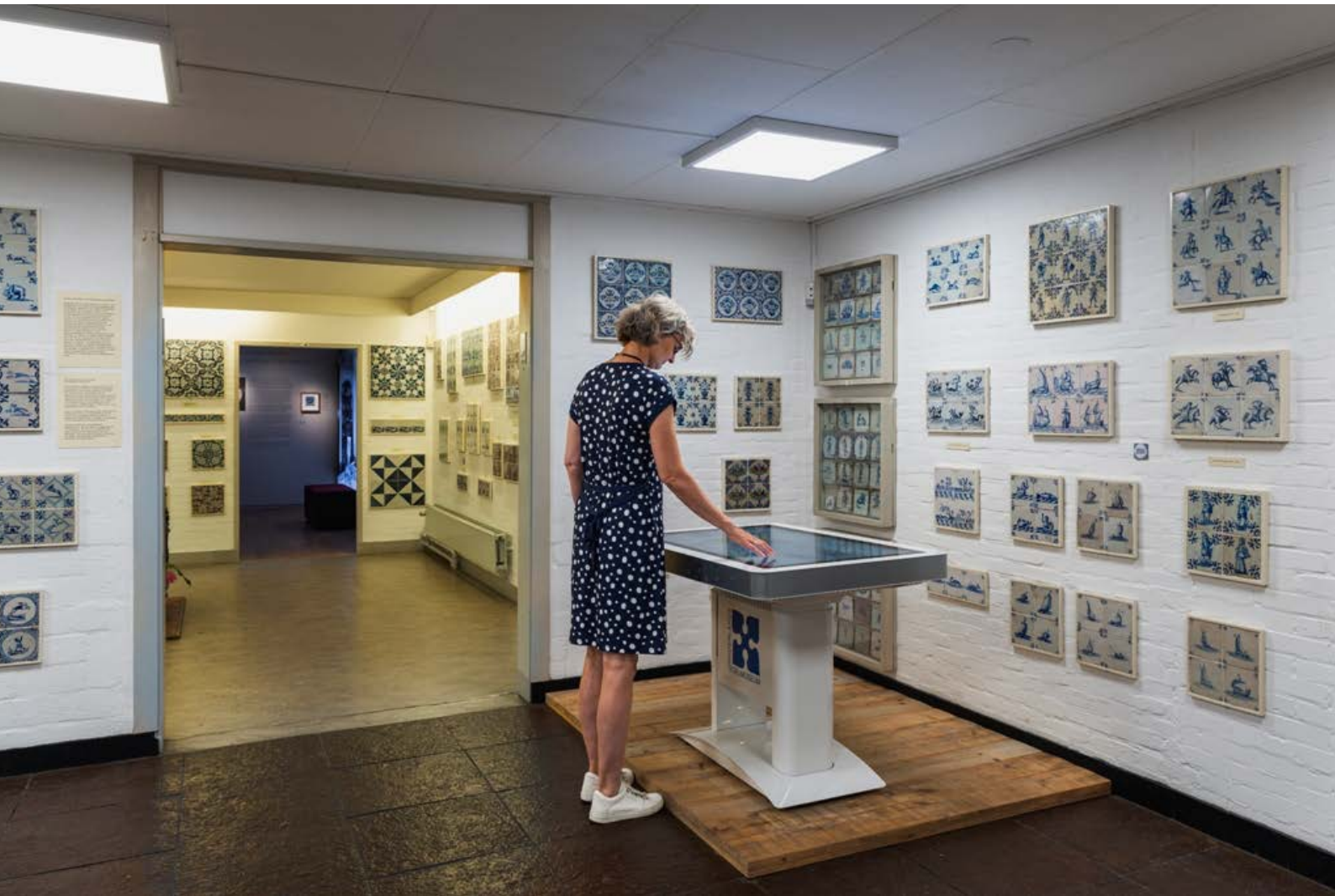

Foto: Kim Kok

RELATIES

Gemeente

Er is goed contact met de Gemeente Ede bij de verantwoording van de door de gemeente ter beschikking gestelde gelden. Met de wethouder Cultuur is er periodiek bestuurlijk overleg.

Museum Overleg Ede (MOE)

De vergaderingen van het Museumoverleg Ede worden steeds meer gebruikt om de gezamenlijke belangen van de Edese musea te behartigen en om gezamenlijke activiteiten te ontplooien, waardoor de musea elkaar versterken. Het Nederlands Tegelmuseum is daarbij altijd aanwezig in de persoon van de directeur. Het is een belangrijk informeel overleg, waaraan de beleidsambtenaar van de gemeente en ook af en toe de wethouder deelnemen.

Erfgoed Gelderland

Ook in 2024 heeft de conservator deelgenomen aan externe activiteiten van Erfgoed Gelderland ter ondersteuning van het collectiebeheer en aan een cursus voor het gebruik van Memorix.

Foto: Tonny Pijper

STICHTING

VRIENDEN NEDERLANDS TEGELMUSEUM

Voorzitter	Lejo Schenk
Secretaris	Marianne Florschütz
Penningmeester	Mark van Veen
Leden	Leo van Druten
	Frans Klein
	Tonny Pijper

Het museum wordt ondersteund door een actieve vriendenstichting, die bijna vierhonderd begunstigers telt. De Stichting Vrienden heeft het museum in 2024 op vele manieren bijgestaan. Het bestuur van de stichting vergaderde eenmaal op 12 augustus gezamenlijk met het museumbestuur. De voorzitter van de stichting woont als toehoorder/adviseur de bijeenkomsten van het museumbestuur bij.

De Vrienden droegen ook in 2024 weer een financiële bijdrage af aan het museum. Daarnaast stellen zij op vele manieren hun kennis en kunde ten dienste van het museum. Individuele vrienden leveren hand- en spandiensten bij het werk in en om het museum. Meerdere malen per jaar wordt de Vriendenvitrine ingericht met bijzondere privéverzamelingen. Tevens maken enkele vrienden deel uit van de expositiecommissie, die de tentoonstellingen in het museum ontwikkelt en inricht.

De verschijning van het jaarboek *Tegel* 52, dat in de regel op de jaardag wordt uitgereikt aan de vrienden, is door omstandigheden bijna een half jaar vertraagd. De redactie van *Tegel* wordt gevormd door Jaap Jongstra, Lejo Schenk, Francine Stoffels, met conservator Johan Kamermans als eindredacteur. De Vrienden geven tweemaal per jaar het bulletin Vriendennieuws uit, onder redactie van Gerda Brust.

De traditionele jaardag vond dit jaar plaats in Leiden op zaterdag 30 september.

Foto's: Tonny Pijper

Foto: Tonny Pijper

BIJLAGEN

Bijlage 1: Governance Code Cultuur

Het bestuur en de directeur passen de code toe. Soms wordt afgeweken van een deelprincipe. Aard en omvang van de organisatie of aanwezige kennis en ervaring leveren hiervoor de motieven. Het bestuur agendeert de code jaarlijks en bekijkt of verbeteringen wenselijk zijn.

- 1 De stichting realiseert zijn maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
  - De medewerkers zijn bekend met de missie en doelstellingen en dragen hieraan bij.
  - Duurzaamheid in materiaalgebruik, energiebesparing, gebruik van fair chain en milieuvriendelijke producten en hergebruik van materialen is het streven.
  - Er is een kostenbewuste strategie, strikte begrotingsprincipes en een efficiënte organisatie in een open cultuur.
  - Het diversiteitsbeleid is afgeleid van de Code Diversiteit & Inclusie.
  - Het NTM is erkend als culturele ANBI.
- 2 De stichting past de principes van de Governance Code Cultuur toe, volgt de aanbevelingen op en wijkt hiervan alleen gemotiveerd af.
  - Dit jaarverslag en de jaarrekening worden op de website geplaatst, inclusief de reflectie op de code.
  - Het belonings- en vergoedingsbeleid voor de directeur en bestuur is in de jaarrekening opgenomen.
- 3 Bestuurders en directie zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan transparant en zorgvuldig om met tegenstrijdige belangen.
  - Het NTM verstrekt aan bestuursleden en de directeur geen leningen en zakelijke garanties.
  - Voor het aangaan van nevenfuncties door de directeur wordt toestemming aan het bestuur gevraagd.
  - Voor het aangaan van nevenfuncties door bestuursleden wordt geen toestemming aan het bestuur gevraagd. Het bestuur acht deze aanbeveling in relatie tot het NTM niet opportuun. Nevenfuncties worden wel gemeld.
  - Bij de nevenfuncties van de directeur en de bestuursleden is geen sprake van ongewenste of tegenstrijdige belangenverstremgeling.
  - In het bestuur heeft geen voormalig NTM-directeur zitting. In het directiereglement is vastgelegd dat zulks twee jaar na het vertrek van de directeur mogelijk is. Dit is een afwijking van code. Het bestuur volgt de aanbeveling voor een vierjaarstermijn op.
  - Er zijn door de directeur of het bestuur geen besluiten genomen waarbij sprake was van tegenstrijdig belang.

- 4 Bestuurders en directie zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.
  - Er is een directiereglement.
  - De directeur overlegt wekelijks met de leden van het team.
  - Majeure strategische besluiten en beleidsbeslissingen worden voor accordering aan het bestuur voorgelegd.
  - De voorzitter besprak met de directeur zijn functioneren.
  - De directeur vraagt regelmatig individueel advies aan de bestuursleden.
  - Bestuursleden worden geacht aanwezig te zijn bij openingen van tentoonstellingen.
  - Er is een bestuursreglement, waarin de onderlinge portefeuillevdeling, de werkwijze, de omgang met de directeur en de handelwijze bij tegenstrijdige belangen zijn opgenomen.

- 5 Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.
  - De directeur handelt bij het vervullen van zijn taken vanuit het doel als stichting (het behouden, beheren en ontsluiten van een collectie) én vanuit de gestelde doelen om de maatschappelijke inbedding vorm te geven
  - De directeur is verantwoordelijk voor de verhouding met subsidieverstrekkers, sponsors, particuliere schenkers en fondsen.

- 6 Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.
  - Nieuwe wet- en regelgeving wordt door het bestuur toegepast.
  - Er is een integriteitsbeleid met daarin afspraken over de ethische code van de ICOM, nevenwerkzaamheden, het melden van financiële belangen, een procedure ongewenst gedrag, declaratieregeling, klokkenluidersregeling, communicatie met pers, omgang met geschenken en giften en omgang met internet en sociale media.
  - Er is een interne en een externe vertrouwenspersoon.
  - De beschrijving van het risicomanagement is geactualiseerd en opgenomen in de jaarrekening.
  - De Fair Practice Code wordt gevolgd.

- 7 Het bestuur voert zijn rol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
  - De vergadering van het bestuur kent vaste onderwerpen, zoals realisatie van doelstellingen, strategie, risicobeheer, huisvesting en financieel beleid. Onderwerpen op het gebied van personeelsbeleid, diversiteit, duurzaamheid en integriteitsbeleid komen indien actueel aan de orde.
  - Het bestuur ziet toe op de relatie met publieke en private partijen. Het contact met hen is een taak van de directeur. Het bestuur kan betrokken worden.
  - De conservator draagt zorg voor ondersteuning voor het bestuur.
  - De voorzitter bereidt met de directeur de agenda voor, leidt de vergaderingen, zorgt voor zorgvuldige besluitvorming en ziet toe op het functioneren van het bestuur.
  - Het bestuur evalueert zichzelf.
  - Een verslag van het bestuur maakt deel uit van het jaarverslag.

- 8 Het bestuur is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.
- Het bestuur bestaat uit vijf leden. Het statutaire minimum is drie.
  - De zittingstermijn voor de leden is tweemaal vier jaar.
  - Er waren in 2024 geen wijzigingen in de samenstelling.
  - Het rooster van aftreden is opgenomen in het jaarverslag.
  - Er is een profielschets voor het bestuur, die recht doet aan de toezichhoudende, adviserende en werkgeversrol en ingaat op de gevraagde deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.
  - Het beleid inzake de vergoeding voor de bestuurders is opgenomen in de jaarrekening.

Bijlage 2: Code Diversiteit & Inclusie

Het museum is gecommitteerd aan de Code D&I. Het werkt vanuit de gedachte dat iedereen zich in het museum welkom voelt, ook al kan het niet iedereen representeren. Het diversiteits- en inclusiviteitsbeleid is gebaseerd op eigen kracht en kennis. Hoofdpunten van aandacht zijn daarbij toegankelijkheid en culturele diversiteit.

- **Toegankelijkheid:**

Het museum streeft – binnen de mogelijkheden – naar optimale toegankelijkheid. Zoveel mogelijk bezoekers moeten op een gelijkwaardige manier toegang hebben tot kunst en verhalen. Daarbij gaat het om fysieke toegankelijkheid, maar ook in financieel, digitaal, sociaal en inhoudelijk opzicht. Bezoekers moeten zich welkom voelen, ongeacht afkomst of achtergrond.

- **Culturele diversiteit:**

Het museum is zich bewust van de monocultuur die in de huidige samenstelling van personeel en publiek lijkt te zitten. In 2025-2026 zal een inventarisatie van mogelijke maatregelen worden uitgevoerd.

Toepassing Code D&I

- Diversiteit en inclusie zijn ieder jaar expliciet onderwerp van gesprek in het bestuur. Hierbij gaat met name aandacht uit naar het personeelsbestand, zowel betaald als vrijwillig.
- Het museum ontwikkelt educatieve projecten die aansluiten op de (belevings)wereld van leerlingen, ongeacht culturele en religieuze achtergrond.
- Het museum werkt aan inclusiviteit in taalgebruik en uitstraling. Het museum heeft in de collectiedatabase gedateerde en ook pijnlijke terminologie aangepast, en doet dit ook als het gaat om terminologie rondom fysieke en mentale beperkingen.
- Het museum ontwikkelt initiatieven voor het verbeteren van terminologie en niet-gewenst taalgebruik.

Bijlage 3: Fair Practice Code

Het NTM onderschrijft de Fair Practice Code. Met inachtneming van de onderschreven Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie reageert het museum onderstaand middels het principe 'pas toe of leg uit' op de aanbevelingen.

- Tegenover werk staat een eerlijke vergoeding
- Het bestuur volgt waar mogelijk voor de honorering het beloningsbeleid uit de cao en het AWWN-functiehuis.
- Het opleidingsbudget is 1% van de jaarlijkse loonsom. Er is een opleidingsbeleid.
- Opleidingen kunnen ook gevolgd worden door medewerkers met een tijdelijk contract.
- Freelance-medewerkers worden eerlijk en marktconform betaald.
- Freelance-medewerkers en ingehuurde bedrijven behouden hun auteursrecht.
- Stagiairs: het NTM past de richtlijn stagevergoeding van de museumvereniging toe.
- Vrijwilligers ontvangen, indien relevant, een reiskostenvergoeding.
- Met vrijwilligers worden beoordelingsgesprekken gevoerd.
- Bij pitches wordt professionele arbeid van de deelnemers vergoed.
- Indien aan de orde vergoedt het NTM kunstenaars conform de regeling van het Mondriaan Fonds.

Transparantie

- Het NTM plaatst sinds 2020 de jaarrekening en het jaarverslag op de eigen website. De Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit & Inclusie, het profiel van het bestuur van toezicht en deze Fair Practice Code maken daar onderdeel van uit. Er wordt verantwoording afgelegd over activiteiten en handelingen in het betreffende jaar in relatie tot de diverse codes.

Duurzaamheid

- In het opleidingsbeleid is beschreven welke ruimte er tot ontwikkeling van medewerkers is. Dat behelst het bevorderen van de kwaliteit van het eigen werk, het creëren van interne mobiliteit om doorstroming te bevorderen alsmede het bieden van opleidingen die medewerkers kansen bieden op de arbeidsmarkt.

Vertrouwen

- De code stelt dat 'er ruimte moet zijn voor maatwerk, bijvoorbeeld op het gebied van gestelde subsidie-eisen en bedrijfsdoelen'. Tevens moet 'er balans zijn tussen transparantie/bureaucratie enerzijds en het belang van de individuele instelling anderzijds'.
- Het NTM gaat op zorgvuldige wijze om met representatie en vermelding, door toezicht op eigenaarschap, bronvermelding en rechtenafdracht. Dat gebeurt middels contractafspraken, middels publicaties in analoge en digitale media, in colofons en aftitelingen.

Foto: Kim Kok

Jaarverslag

Stichting Nederlands Tegelmuseum

2024

Eikenzoom 12

6731 BH Otterlo

Telefoon 0318 591519

info@nederlandstegelmuseum.nl

www.nederlandstegelmuseum.nl

Colofon

Foto's: Tonny Pijper, Kim Kok, © tenzij anders vermeld.

Teksten: Medewerkers Nederlands Tegelmuseum

Vormgeving: Paula van Remmen van DVVR

Afbeelding voorzijde: De Houtzaagmolen van Langweer (*Collectiefoto Nederlands Tegelmuseum*)

© Nederlands Tegelmuseum

